

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI“
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraă 50 fil.
a doua- și a treia-oraă 40 fil.

„Porniri greșite.“

Nu ne mirăm dacă străinii, cari stau departe de noi, își fac păreri greșite despre treburile și afacerile noastre românești. Lor le iertăm mai ușor greșeala, ca unora cari „nu știu ce fac“. Nu putem ierta însă pe aceia *dintre noi*, cari deși cunosc drepturile și interesele noastre, nu numai n'au curajul să le apere, ci, ca să zăpăcească și pe alții, răspândesc în lume încurcăturile în cari a căzut propria lor conștiință vinovată.

Așa s'a întâmplat cazul acum de curând, în legătură cu sinoadele noastre, cu privire la comisarii stăpânirii. Ori cum judeci tu, iubite cetitorule dela sat, cu mintea ta trează și dreaptă, o vorbă ca aceasta că: „nime dintre noi n'a tras la îndoială dreptul înaltului guvern de a exercia dreptul majestatic (de controlă în biserică) după cum crede el (adecă guvernul), că trebuie să-l exercieze“? Oare așa stă lucrul acesta? Noi nu tragem la îndoială dreptul de supraveghiere al Majestății sale în biserică, — dar oare e în drept guvernul să pună el mâna pe dreptul Majestății Sale și să-l folosească după voia lui, după placul lui, după cum crede el? Noi știm că biserică e așezământ dumnezeesc. Ea își are învățăturile ei, pravilele ei, drepturile ei, libertatea și autonomia ei. Insuși dreptul de supraveghiere al Majestății Sale, pe care noi îl recunoaștem, e țăr murit prin acestea. Căci biserică e datoare să trăiască potrivit cu ființa ei. Atunci cum poate spune cineva, că guvernul, luând în mâna sa dreptul majestatic, ar fi volnic să-l folosească, „după cum crede el“? Oare guvernul nu e dator să respecte drepturile autonome ale bisericii, cari pe lângă vechile pravile, pentru biserică noastră mai sunt garantate în *Statutul Organic*, care e trecut între legile țării?

Sinoadele noastre au hotărât într'un glas să protesteze în potriiva măsurii ce a luat-o guvernul de a trimite comisarii la ședințele lor. În această măsură ei au văzut o știrbire a drepturilor bisericii și de aceea au hotărât să-și întrerupă ședințele, ca să se repare știrbirea făcută drepturilor bisericii. Prin urmare sinoadele au fost de părerea, că guvernul n'a avut drept să se folosească de dreptul Majestății Sale „după cum crede el“. Gazeta bisericească, care a scris vorba aceasta nesocotită, laudă și ea hotărârea ce-au luat-o sinoadele cu atâta însuflețire. Ei bine, întreb eu, cum se im-

pacă aceste două lucruri: ca deoparte să spui că guvernul e în drept să folosească „după cum crede el“ dreptul majestatic, iar de altă parte să lauzi hotărârea sinoadelor de-a protesta în potriiva felului cum guvernul a aplicat dreptul majestatic?! Nu-i aceasta o zăpăceală vrednică de osândă, mai ales când o pui pe hârtie într'o gazeta chemată a apăra cu înțelepciune și bărbăție drepturile bisericii noastre? O, mult e vrednică mintea!

Aceiași gazetă bisericească scrie că „nu mai avem nici consistoriu“, pentru că cu Dumineca Tomii din anul acesta ar fi încetat împuternicirea asesoriilor consistoriali din senatul școlar și cel episcopesc. Nu înseamnă să încurajezi neorânduiala și să răspândești anarhie, când spui în gazeta bisericii o vorbă ca aceasta, care nici decum nu-i adevărată?! E drept că asesorii din senatul școlar și din cel episcopesc se aleg tot la trei ani — dar cei aleși sunt datori să rămână la posturile lor până la o nouă alegere. Lucrul acesta e de sine înțeles pentru toate corporațiunile din lume. Miniștri rămân la posturile lor și după-ce guvernul și-a dat mulțămita, până-ce au fost numiți alții în locul lor. Deputații din dieta țării noastre primesc dela alegători împuternicire tot câte pe cinci ani, — dar de data aceasta, deși s'au împlinit cei cinci ani, ei își păstrează totuși împuternicirea primită până-ce se vor face alegeri nouă. Cu privire la asesorii din consistor lucrul e și mai limpede, pentru că sinoadele înainte de a-și întrerupe ședințele, au dat consistoarelor împuternicirea să poarte de grijă mai departe de afacerile bisericii, acoperind trebuințele materiale ale ei între marginile bugetului de până acum. La Arad și la Caransebeș se și urmează așa și consistoarele de acolo își țin ședințele în regulă, numai la Sibiu — după cum auzim spre marea noastră mirare — senatul școlar și cel episcopesc sunt oprite de a mai ținea ședințe. Oare cu ce drept se face aceasta și cui folosește?

Tot asemenea ne întrebăm: cum poate spune o gazetă bisericească, că „deputații sinodului s'au pus în grevă“ că „împing biserică în stare afară de lege“ etc.? Nu stă bine să se vorbească în chipul acesta despre o corporație bisericească. Sinodul a hotărât cu un număr covârșitor de voturi, ca să-și întrerupă ședințele până ce va sosi

răspunsul la protestul ce l-a făcut împotriva măsurii guvernului. Prin urmare „grevă“ se poate numi pe drept numai purtarea acelor deputați, cari nu s'au supus la aceeași hotărâre a sinodului, dar nu a celorlalți cari au dus-o la îndeplinire. Căci nu cei ce îndeplinesc, ci cei ce nu se supun la hotărârile unei corporațiuni, aceia fac „grevă.“

Dar cei mai vinovați față de biserică noastră sunt acei „bărbați politici români“, cari — după cum a spus ministrul președinte Dr. Wekerle — au umblat pe la guvern, cerând să trimită comisarii la sinoade. Aceștia trebuie descoperiți și trași la răspundere înaintea întregii bisericii pentru faptele lor urâte. Și nu e acesta cazul cel dintâiu. Când s'au trimis comisarii la preparandii, ministrul a spus, că lucrul s'a făcut și atunci cu știrea și încuviințarea unor oameni dintre noi. Aceștia sunt înadevăr „porniri greșite.“ De ce nu le infierează pe aceștia gazeta a cărei cea dintâi chemare ar fi să apere drepturile bisericii?

Deputatul Ștefan C. Pop în congregația comitatului Arad.

O interesantă adunare (congregație) au ținut, Luni, domniile din comitatul Aradului, care ne privește mai de aproape și pe noi. Ce credeți, despre ce au vorbit? Ce roade neconținut inima multor politicieni din Țara Ungurească? Bineînțeles, că numai întrebarea votului obștesc, care vreau să-l facă așa, ca să-i placă și lui Tisza și lui Wekerle, pentru a-i împăca pe acești conducători ai vieții ungurești.

Deputatul Ștefan C. Pop, care a fost de față în adunarea aceasta, a luat însă cuvântul și a ținut o înflăcărată vorbire în limba românească, pentru de-a arăta, că ce vreau românii.

Când a început să vorbească, notarii comunali au început să strige:

„Nu pricepem românește! Aici nu poți vorbi decât ungurește!“ Dar deputatul român a urmat să vorbească românește, la ceea-ce membrii unguri au ieșit cei mai mulți din adunare.

Miezul cuvântării dlui deputat Pop e următorul: D-Sa nu primește așa numita învoire prin care unii domni vreau să știrbească dreptul votului universal. În casa deputaților cei mai însemnați fruntași s'au împotrivit acestei ciocărtiri,

de aceea groful Tisza l'a numit pe Andrassy „ațățător și agitator primejdios“. Partidul național român a lucrat totdeauna pentru votul obștesc, pe care să-l capete toți deopotrivă și care să se întindă și asupra femeilor. Acesta îl cere și acum, căci altminteri nu se face pace deplină în țară, pentru de a putea închide rănile pricinuite de războiu. Planul de lege ticluit de guvernul de acum se bate în capete și cu trecutul acestei țări. Doar însuși Sf. Ștefan care a întemeiat țara ungurească a spus, că „orice țară, care are numai o limbă e slabă.“

Noi, zice dl Pop mai departe, vrem să ne ajutăm viața constituțională pe baza egalității tuturor. Cu privire la drepturile cetățenești să nu se facă deosebire după legea și naționalitatea cuiva. Așa s'a gândit înțeleptul patriei Francisc Deák, precum și neuitatul baron Iosif Eötvös, cari au crezut că prin aceea desleagă mai potrivit chestiunea de naționalități, dacă le dau acestor deplină libertate națională. Planul de lege de care vorbim, se împotrivesc gândirii oamenilor mari ai țării ungurești și poartă drept țintă contopirea naționalităților și nimicirea lor politică.

La această vorbire a deputatului Pop, a răspuns vicișpanul Schill, care a recomandat să se primească propunerea comisiei, ceea-ce s'a și întâmplat.

În legătură cu acestea credem, că e la loc să traducem din cuvânt în cuvânt cele spuse la o adunare din Oradea-mare despre naționalități, de groful Károlyi Mihály, un ungur mare dar om cinstit și sincer:

„Primejdia naționalităților a iscodit-o, zice, contele Tisza, deși ea nu-i decât o închipuire. Doar nu crede nimeni că dacă alegătorii unguri perd câteva procente prin legea cea nouă, asta ar vătăma egemonia (puterea conducătoare) a ungurimei. De altminteri cea mai mare parte a naționalităților s'a lipit cu credință pe lângă o politică cinstită socială, iar cetățenii unguri și cei ai naționalităților trăiesc în pace unii cu alții. Ura față de naționalități și primejdia Ungariei o vestesc numai aceia, cari sunt flămânzi după deputăție și cari își tem domnia, dacă scoatem aceasta gogoriță din viața politică.“

Ce noroc ar fi de s'ar gândi și alți politicieni din țara noastră tot așa.

Din viața cehilor.

Culegem din gazeta „Pester Lloyd“ despre Cehi următoarele informații:

Din prilejul împlinirii alor cincizeci de ani de când s'au așezat temelile teatrului național cehesc din Praga, cehii, cari își iubesc limba și cultura lor mai mult decât viața, au ținut sărbări frumoase și pline de însuflețire. La acele sărbări s'a adunat în Praga lume multă din toate părțile; fetițele umblau îmbrăcate pe ulițele orașului numai în portul cehesc; au fost de față și trimiși de-ai tuturor popoarelor slave, cum și reprezentanți de-ai italienilor din Austria. În vorbirea ce a ținut-o Dr. Kramář, unul din conducătorii cehilor, a spus, că poporul cehesc astăzi e mai puternic și mai neînfrânt ca ori când. „Eu sunt convins — a zis el — că poporul nostru nu se va obosi și nuse va da la o parte din

calea sa. Noi vedem, slavă Domnului, că ceace vrem noi, vrea lumea întregă (aplaude nesfârșite). Astăzi au venit la noi trimiși de-ai popoarelor cari sufăr ca și noi.“ În numele slavilor dela mează-zi a vorbit deputatul Stefan Radici, spunând că toate popoarele slave trebuie să fie împreună și să lupte umăr la umăr pentru dorințele lor. Deputatul polon Moraczewski a spus că fiecărei națiuni, fiecărui popor trebuie să i-se recunoască dreptul, ca el să hotărască asupra sorții sale.

Tot atunci s'a ținut și o sfătuire politică, la care, pe lângă cehi, au mai luat parte și trimișii polonilor, slovenilor, croaților, sârbilor și italienilor. Reprezentantul italienilor, Conci, deputat din Tirol, a zis că nimic nu apropie popoarele așa de mult unele de altele, ca prigonirea ce o îndură toate de o potrivă. „Când am văzut — spuse el — cu câtă alipire și însuflețire se strânge națiunea (cehă) întregă împrejurul celor mai buni și mai drepti cetățeni ai săi, atunci am înțeles, că această națiune nu poate peri, ci cauza ei dreaptă trebuie să ajungă la izbândă. Ca acest lucru să se întâmple în curând, aceasta e dorința mea cea mai ferbinte, dorința reprezentantului unei națiuni apăsate și care tot mai suferă încă sub jug greu.“ În comunicatul ce l'au publicat despre acea sfătuire, au spus, că reprezentanții „națiunilor cari de veacuri sufăr sub jugul stăpânirii străine,“ au hotărât să facă totul pentru eliberarea acelor națiuni și pentru ajungerea lor la o viață nouă în statele lor proprii. Popoarele vor ajunge la un viitor mai fericit, când fiecare va fi singur stăpân pe soarta sa și toate împreună vor trăi în prietinie și bună înțelegere.

Îndată după sărbări, poliția a luat măsuri împotriva mișcărilor din Praga. Mare nemulțumire a stârnit în sânul poporului cehesc măsura guvernului din Viena de a împărți Boemia în cercuri cu câte un căpitan în frunte. Prin această măsură guvernul a voit să facă pe plac nemților din

Boemia; cari s'au tot plâns că-s strămtorați de către Cehi, au protestat împotriva împărțirii țării lor în cercuri, căci în chipul acesta să ia din mâna lor o parte a drepturilor de până acum.

Dorințele Românilor din Bucovina.

Sâmbăta trecută s'a înfățișat la ministrul prezident din Viena, Seidler, șeful clubului deputaților români din Bucovina, dl Isopescu Grecul împreună cu deputatul Simionovici, ca să înainteze dorințele poporului românesc din Bucovina. Ei au spus, că doresc convocarea cât mai grabnică a parlamentului, care, după cât se știe, e amânat. Apoi a spus că întreg poporul românesc din Bucovina dorește, ca colțul de pământ, ce s'a luat din Moldova prin pacea din București, să se adaugă Austriei, adică Bucovinei, deoarece e și mai firesc să se întregască hotărâle acestei țărișoare și pe urmă locuitorii fiind români, ar înmulți numărul fraților din Bucovina.

Celelalte dorințe și plângeri ale Românilor din Bucovina privesc stările rele pricinuite prin năvălirea în țară a armatelor dușmane, precum și repararea și ridicarea din nou a caselor și satelor pustiite și jefuite. Deputații români au mai cerut să se deschidă îndată toate școlile, gimnaziile și cele populare, judecătoriile să înceapă a lucra, iar judecătorii militari să fie îndepărtați. Au cerut înființarea unei judecătories de brigadă în Cernăuți și s'au rugat, ca guvernul să se îngrijească mai bine de hrana poporului din Bucovina. În sfârșit au mai vorbit despre poloni și despre banii de scumpe ai funcționarilor, preoților și învățătorilor și despre viitorul bisericilor din Bucovina.

Ministrul prezident a ascultat până în sfârșit pe deputații români și le-a făgăduit să le cerceteze dorințele cu cea mai mare bunăvoință.

A doua bătălie dela Marna

Când scriem aceste șire, în apusul îndepărtat s'a încins o nouă luptă, desneadaj-duită dar măreață, între dușmanii ce par neîmpăcați. Toată lumea se pare că stă vrăjită și se uită la uriași, cari s'au prins la trântă. Care va birui? Până când mai poate neamtu? Mai răsuflă oare antanta?

Deocamdată însă Germanii au spart frontul Englezilor și al Francezilor și acum cu o armată numeroasă, cam 45 de divizii, luptând pas de pas și zi de zi, au ajuns până pe malul vestitului râu Marna, unde cu patru ani inninte de asta s'a mai dat o bătălie strașnică. Aceea prin urmare care s'a început acum, se numește cu drept cuvânt a doua luptă dela Marna.

Dacă vom asemăna însă starea de atunci a celor două armate cu mișcările lor de astăzi vom găsi totuși o deosebire foarte mare. Ce se întâmplase adică în septembrie 1914? Armatele germane după ce au trecut ca puvoiu peste Belgia și după biruitoarea luptă dela Charleroi, unde înfrânseră o bună parte a oștirea franceze se apropiau cu iuțeala fulgerului de Paris. Generalul Joffre fu silit să lase pradă nemților partea de meazănoapte a țării sale și să retragă în valea râului Marna, unde să gândească să încerce cu toate pu-

terile mântuirea Parisului, pe care călărimea germană îl apropiase cam la o bătaie de tun. La Marna Joffre își adunase toate rezervele, câte le avea și le înșirase sub comanda celor mai isteți generali ai săi. Când sosiră deci nemții la râul acesta se loviră din nou de armata franceză, întărită cu rezervele proaspete. Bătălia țină 10 zile și în sfârșit nemții fură siliți a se retrage într'unele locuri 60, într'altel 80 de kilometri. Iată de ce si mândresc francezii, de câteori vorbesc de Marna.

Astăzi însă stau lucrurile altmintrelea. Oastea germană e condusă de cel mai ager general al kaiserului, de însuș Hindenburg, iar la spatele celei franceze cu greu ar mai crede cineva să stea rezerve tari și numeroase. În zilele de acum nemții au săvârșit adevărate minuni, înaintând cam 60 de km, pe frontul cel mai bine întărit al dușmanului și cum au ajuns la Marna au ocupat țărâmul ei pe o întindere de vre-o 20 km. Ce va fi deacum, ne-o vor spune zilele viitoare, la tot cazul însă credem, că a doua bătălie dela Marna va fi hotărâtoare pentru soarta acestui îndelungat războiu.

Impotrivirea Francezilor crește.

Marea luptă dela Marna începe să primească o față nouă. După atacul cumplit al Germanilor, au venit Francezii la rând să se împotrivescă. Iată ce spune o telegramă mai nouă din Berlin:

„Dușmanul socotește că poate alcătui între râurile Aisne (En) și Marna o astfel de împotrivire, cu ajutorul căreia să oprească și să dea îndărăt atacul german și apoi să vestească prin gazete că nemții au fost bătuti. Impotrivirea Francezilor s'a mărit, cu deosebire la aripa stângă a liniei de atac.”

Ce spun Francezii?

Comunicatul francez spune: „Trupele franceze au continuat să înainteze Duminecă pe întreg frontul, între râul *Qurqu* (urc) și *Marna*, și în mai multe locuri au făcut progrese. Atacurile puternice germane pe drumul către Paris, s'au prăbușit în focul artileriei franceze”.

Cum s'a început ofensiva.

Atacul cel nou al nemților s'a început Luni, în 27 Maiu, noaptea la două ceasuri. Pe o întindere cam de vre-o 50 de kilometri, la ceasul arătat au început cele câteva mii de tunuri să verse un foc atât de năpraznic, încât au nimicit tot ce le stătea în față. Intre ceasurile 4 și 5 a intrat în luptă și infanteria care cuceri îndată cele mai însemnate culmi ale dealului *Chemin de Dames* (drumul cocoanelor). La ceasurile 10 nemții ajunseră peste un șir întreg de linii franceze la râul Aisne, pe care îl trecură pe la amiază în număr cotropitor. După amiază armatele germane se încuibează în orașul *Fismes*, care leagă *Reimsul* de *Soissons*, cele două mari cetăți, între cari s'a încins lupta. Până seara ei străbătură o cale de 18 km. luptând pas de pas și 15 mii de prizonieri francezi apucară pe mâna lor. Lovitura lor fu atât de strajnică, încât englezii și francezii trebuiră să se retragă în graba cea mai mare.

Reușita de până acum a ofensivei.

Zilele următoare au înmulțit și sporit izbânda aceasta. Așa fu cucerit de nemți orașul *Soissons*, după lupte năpraznice. Această fortăreață stă în colțul din dreapta a frontului pe care au început nemții ofensiva și are însemnătate mare, deoarece de aici duce drumul cel mai scurt până la Paris. La aripa stângă a liniei de atac zace orașul *Reims*, pe care l-au încungiurat nemții din trei părți. În mijlocul frontului, ei au atins râul *Marna*, dela orașelul *Verneul* și până la *Chateau-Thierry*, unde își avea mai înainte cartierul generalul *Foch*, 45 de mii de prizonieri și patru sute de tunuri franceze au rămas pradă nemților. Lupta însă n'a încetat. Nemții dau tot înainte, pe când Francezii reculegându-se au început a da contraatacuri înverșunate în potruiva frontului de lângă *Soissons* și de acolo spre meazăzi pe valea râului *Oure* (Urc).

Pe cât e de mare însuflețirea în Germania pentru izbânda neașteptată, pe atât se îngrijorează de mult lumea din Franța. Din Paris se aude doară bubuitul tunurilor, iar ministrul *Clemenceau*, căruia altădată i se zicea tigrul, acum stă mut și așteaptă sfâr-

șitul luptei. Unele gazete cer ca într-o bătălie mare francezii să se măsoare cu nemții pe câmp deschis, pentru ca să oprească puvoicul pornit în contra Parisului.

Francezii au pierdut pușini morți.

Ziarul *Vorwärts* scrie, că e adevărată minune faptul, că înaintarea repede a nemților n'a pricinuit decât puține pierderi în morți armatei franceze. Străbătând câmpul de luptă arare-ori dai de morți francezi, dar găsești cu atât mai multe tunuri și granate. Corpul al șaselea francez s'a nimicit însă cu totul, nici din rezerve n'a mai rămas nimic.

Socotind rezultatul din primăvară al nemților, ei au făcut din Martie și până acum 175 mii prizonieri și au luat peste 2 mii de tunuri.

Spre știre.

„Gazeta Poporului”, peste câteva săptămâni va împlini o jumătate de an de viață. Cu bucurie trebuie să vedem, noi, alcătuitoarii ei, că munca, cheltuiala și ostenele aduse pentru înființarea ei, n'au fost zădarnice. În jurul gazetei, — care a luptat și biruit atâtea piedeci din lăuntru, și mai cu seamă nenumărate supărări venite din afară, dela cei-ce doreau s'o vadă mai bucuroși întinsă în cosciug decât muncind și mișcând în slujba luminării și trezirii țaranilor noștri, — s'au adunat cu mic și mare toți, cei ce au dragoste pentru carte și pentru neam. Nu este colțișor de pământ din Ardeal și Țara ungurească, unde „Gazeta Poporului” să nu-și fi întins rădăcinile și tinerele mlădițe răsărite așa de sfielnic în cele dintâi zile ale începutului ei, s'au schimbat în ramuri vâjnoase...

Cu toate acestea însă, mulți spini ni se pun în cale, și multă polomidă trebuie curățită încă. Pe lângă alte greutăți ce răsar fără de veste în drumul nostru, greutăți pe cari, întru cât ele atârnă de voința și de zelul nostru, suntem gata să le înfruntăm totdeauna cu capul ridicat, se înșiruesc și alte mai presus de puterea și însuflețirea noastră. Este: **scumpetea și neîntrerupta urcare a prețurilor hârtiei, tiparului și muncitorilor.** Fie-care lună, fie-care săptămână, fie-care zi adaogă la cheltuielile plănuite de noi la început, tot altele și altele noi. Dar pentru ce-ași mai întinde vorba zadarnic? Fie-care cetitor înțelege, câte năcazuri ne pricinuește războiul, cu scumpetea aceasta îngrozitoare. Pentru aceasta, deși nu fără multă șovăire, ne-am hotărât, ținând seamă de împrejurări, să cerem dela iubiiții noștri abonenți și cetitori, o jertfă nouă. O facem în interesul lor, ca nu cumva se fim siliți în cursul anului din cauza scumpetei a stingerii gazeta, în lucrarea ei de propășire a culturii poporului românesc.

Să știe deci tot omul, că începând cu ziua de azi, facem o neînsemnată urcare la prețul abonamentului „Gazetei Poporului”. De aci înainte gazeta noastră va avea următorul preț:

Pe un an întreg 20 cor.

Pe o jumătate de an 10 cor.

Pe trei luni 6 cor.

Iar numerii singuratici vor costa 40 fileri.

Cu toată urcarea ce o facem, „Gazeta Poporului” rămâne totuși cea mai ieftină foaie dela noi. Li rugăm deci pe toți cei-ce își vor reînoui abonamentul pe jumătatea a doua a anului, sau se vor abona din nou, a ne trimite prețul amintit mai sus! **Asemenea cei ce au plătit 15 cor. pe un an întreg, dela începutul anului, sunt rugați a plăti restul de 2.50 cor. ce-l mai datoresc până la sfârșit, sau noi le vom opri trimiterea gazetei din ziua când li se gată abonamentul după prețul cel nou.**

Li rugăm deci pe toți abonenții și cetitorii noștri să țină seamă de dorințele noastre și la trimiterea abonamentului să socotească după prețurile cele noi. În chipul acesta îi vom putea sluji și de-aici înainte cu aceeași dragoste și însuflețire, înfățișându-le o gazetă bună, pe înțelesul tuturor și ceteață.

Răvașul săptămânii.

Sibiiu, 9 Iunie 1918.

Avansamentul lunii Maiu 1918 în armata comună. La rangul de locotenenți în rezervă: sublocotenenții în rezervă: Aurel Raicu, reg. 1 de art. de câmp; Andreiu Caileanu, reg. 4. de art. grea de câmp; Ioan Blajovan, reg. 7 de art. grea de câmp; Leon Isecescu, reg. 8 de art. grea de câmp; Alex. Isopescu, reg. 11 de art. grea de câmp; Vasilie Ianoviciu, reg. 16 de art. grea de câmp; Alexandru Grama, reg. 7 de art. grea de câmp; Titus Popoviciu, reg. 17 de art. grea de câmp; Paul Liuba, reg. 17 de art. grea de câmp; George Biberea, reg. 17 de art. câmp; Dr. Eugen Pașcu, reg. 31 de art. de câmp; Alexandru Gavra, reg. 34 de art. de câmp; Dr. Teofil Baciu, reg. 35 de art. de câmp; Victor Fetke, reg. 35 art. grea de câmp; Aurel Comșia, reg. 35 de art. grea de câmp; Dr. Mateiu Pop, reg. 116 de art. grea de câmp; Dr. Ion Onițiu, reg. 135 de art. grea de câmp.

Reverenzi ieftine. Gazeta „Nagyszebeni Reggeli Ujság” din Sibiiu, într'unul din numerii ei trecuți, vestește, că se vor ieftini cât de curând reverenzile pentru preoțimea... catolică. Avem toată nădejdea, că și reverenzile noastre, după cele întâmplante, de bună seamă se vor mai ieftini... înaintea stăpânirii. Se zvonește astfel, printre cei interesați, că la Pesta se urmează sfătuirii serioase cu guvernul ungar, pentru ieftinirea reverenzilor de mătase și stabilirea unor prețuri *maximale*, cu deosebire pentru căpușeală roșie și brău. Așteptăm cu nerăbdare rezultatul.

Cât costă făina. Magistratul Sibiiulu vestește, că începând din săptămâna aceasta se stabilesc următoarele prețuri urcate pentru făină, și anume de kg.: făină de copt (Backmehl) 1 cor. 80 fileri, făină de prăjeală (Kochmehl) 1 cor. 10 fileri, făină de pâne 72 fileri, de cucuruz 90 fileri, de săcară 1 cor., o pâne 80 fileri. Făina are să fie bine măsurată și prețurile exact observate.

Poruncile cu privire la recolta de cereale. Guvernul a publicat zilele trecute două ordonanțe cu privire la noua recoltă. Una referitoare la organizarea comisiunilor de luare în primire și alta referitoare la opreliștea de a vinde și cumpără înainte recolta.

Intâiu se oprește să se vândă sau cumpere din noua recoltă de griu, secară, orz, ovăș, hrișcă, porumb și toate păstăioasele precum și rapiță, apoi făina de griu, secară, orz, ovăș, hrișcă și porumb. Ori-ce arvună ar fi luat cineva pentru asemenea vânzări trebuie dată înapoi, iar cumpărarea rămâne fără preț, afară de vânzările făcute către centrală de grâne și de arvunile plătite de oamenii centralei.

Atât centrala cât și oamenii ei pot da arvune asupra noii recolte și anume până la 25 Iulie 1918 pentru prisosul, ce va avea fiecare agricultor (peste trebuințele sale) în grâu, secară, orz, ovăș, hrișcă și rapiță și, până la 30 Nov. 1918 pentru porumb. Arvuna nu poate fi mai mare de 30 coroane, pentru grâu și porumb special, de 25 cor. pentru secară, orz, ovăș, hrișcă, și porumb obicinuit, iar la rapiță 60 cor. de fiecă majă.

Pentru arvunile primite agricultorul va da o chitanță pe hârtiile tipărite gata hotărâte de centrală și va fi dator să vândă centralei grânele pentru cari a luat arvună pe prețurile maximale hotărâte pentru timpul de predate.

Centrala are dreptul să scadă arvunile date din prețul produselor cumpărate. Dacă agricultorul ce ia arvună este numai arândaș al pământului de unde vinde grânele, atunci trebuie și învoirea proprietarului spre a putea lua arvună.

A doua poruncă arată cum vor fi alcătuite anul acesta comitetele de preluare. Încredințați stăpânirii, cari vor prelua toate produsele de grâu, secară, hrișcă, orz și ovăș pentru trebuința publică, este solgăbirăul, iar în orașe primarul. Ei vor prelua grânele prin comitetele de preluare. Aceste comitete vor fi alcătuite din un împuternicit al ministerului alimentării publice, un trimis al centralei de bucate, un om al autorităților (al solgăbirăului sau al primarului) un trimis al producătorilor și oameni de ajutor.

Aceste comitete la rândul lor vor alcătui alte subcomitete așa că socotelile cu producătorii să fie făcute toate chiar pe timpul treieratului, fără să rămâe înapoi socoteli nerăfuite.

Pentru alcătuirea comitetelor, solgăbirăii și primarii vor face raportul lor până la 15 Iunie 1918, către ministerul hranei publice și către trimișii guvernului.

Târg. Târgul de vite și mărfuri în comuna Szelistye se va ținea în 12 Iunie st. n.

Telegrama Croaților către Cehi. Primarii orașelor Zagrab și Laibach, plecând dela serbările teatrului din Praga, au trimis de pe drum către comitetul aranjator următoarea telegramă de rămas bun: „Părăsind țara Cehilor, trimitem încă odată salutul prețesc. Unirea frățească dela munții uriași, până la Adria nu se poate zdrobi. Nici o putere nu e în stare să o învingă. Trăiască mama scumpă Praga! Noi călătorim mai departe dar rămânem cu voi!”

Noul hotar de către România. Comandantul militar al comisiei trimise pentru stabilirea noului hotar al Ungariei cu România, inginerul Dr. Anton Fasching căpitan la regimentul 19 de honvezi, și-a început lucrarea sa în Sibiu, și va da *explicări celor interesați din 4 până în 15 Iunie între orele 3 și 5*, în sala cea mare a comitatului.

Mari bombardări din aeroplan. Se vestește că aviatori englezi au atacat orașul Manheim și au aruncat 21 bombe asupra fabricii de chlor. Totodată au aruncat 4 tone bombe asupra punctului de adunare

al căilor ferate Kreuzwald. In noaptea de 23 Maiu au bombardat gara din Metz-Sablon. Din Köln se vestește asemenea, că dușmanul a făcut un atac aerian contra orașelor învecinate. Atacul are 38 morți și 8 răniți. Înainte de amezzi la 11 oare au sosit asupra orașului Köln din nou aviatori dușmani și au aruncat bombe. Paguba și numărul jertfelor încă nu este cunoscută.

O nouă boală lipicioasă. Precum am citit în gazete, la Londra s'au ivit două cazuri de ciumă, unul pe un vapor la un mărinar, iar celălalt la un negustor. Mai interesant este însă aceia ce se vestește din Spania, de unde se scrie despre o nouă boală necunoscută până acuma, care se întinde cu o iuțeață îngrozitoare, trecând chiar și asupra insulelor Canarice. În Madrid, s'au ivit până acum mai mult de 120.000 de cazuri. Unii dintre bolnavi au murit chiar. Inșiși ministri Maura, Dato și Alba zac bolnavi, iar regele n'a putut părăsi încă patul. Din pricina boalei acesteia care s'a întins și asupra dobitoacelor, nu s'a mai putut întruni nici parlamentul. Cu deosebire la cai boala se arată cu aceleași semne ca și la oameni. Medicii spun că betesugul acesta ar fi pricinuit de bacili (niște vietăți mici ce nu se pot vedea cu ochiul) cari pătrunzând în trupul omului îl înbolnăvesc.

Tunul vestit al Americanilor. Cea dintâiu granată americană asupra tranșeeleor germane, de 7 și jumătate centimetrii, a fost aruncată de trupa generalului Pershing. Tunul acesta va fi scos din luptă și se va trimite acasă în Statele unite, pentru ca să fie așezat apoi în muzeul național spre amintire. Tunul „istoric” precum scriu gazetele franceze a aruncat cu totul 12,000 pușcături și s'a purtat vitejește chiar și în focul cel mai greu. Pe țavă poartă o spărtură adâncă. Rana aceasta i-a pricinuit-o o țandără de granată nemțească. In cea dintâiu zi de luptă au pus să se scrie pe el următoarele: „*First shot at Huns*”, ceia-ce înseamnă pe românește: acest tun a pușcat primadată asupra Hunilor...

Ce-a spus Lloyd George despre generalul Foch. Ministrul englez fălindu-se cu țaria lor zice astfel: „Prăbușirea Rusiei a pricinuit o spărtură mare în puntea noastră, care nu e umplută încă prin ajutorul american. Până ce va veni acest ajutor, Anglia, Franța și Italia trebuie să astupe această spărtură. Ne aflăm la începutul unui mare atac, dar vă pot spune, că cei mai buni cunoscători ai situației, au cea mai mare încredere în sfârșitul lui. Prin faptul că avem o comandă unitară a oștirilor noastre, puterea noastră de luptă s'a mărit. Azi, mă întreb cu mirare, de ce am avut de luptat cu atâtea împotriviți, când am voit să alcătuim comanda unică. Comandantul oștirilor aliate *Foch*, este unul din ostașii cei mai străluciți ai timpului nostru, un bărbat plin de putere și cunoștințe, bucurându-se de încrederea și dragostea tuturor oștirilor. Acum când ne apropiem de partea a treia a bătăliei celei mai mari din istoria lumii, care va avea urmările cele mai însemnate pentru omenire; mai mult decât ori-ce bătălie, mă bucură că în fruntea oștirilor libertății stă un bărbat ca *Foch*, de un geniu superior. Pentru nemți ca și pentru noi, săptămânile viitoare va fi o întrecere între *Hindenburg* și *Wilson*. Nemții își încordează toți nervii, pentru a ajunge la țintă, înainte ca ajutorul american să-și arete puterea pentru antantă”. (Pester Lloyd).

Lucru poate căpăta în Brassó: Soldali: 1 ceasornicar, 2 croitori de dame, 2 fauri, 1 frizer, 2 funari, 2 lăcătuși de mașini, 1 legători de cărți, 1 mașinist, 1 pantofar, 1 perier, 4 tâmplari, 2 tinichigii, 1 turnător de fer, 1 urloier, 2 zugravi de odăi.

2. Alți: 2 vânzători de gazete.

3. Personal de serviciu: 1 păzitor de fabrică, 1 portar, 1 servitor pentru casă, 5 zileri.

S'a îngreunat mergerea la băi în Austria. Cu privire la cercetarea băilor Karlsbad, Marienbad, Franzensbad, s'au hotărât de către guvernul austriac următoarele:

Numai acei bolnavi, cari au neapărată trebuință de căutare și numai însoțitorul de care este mare lipsă, au dreptul la întreținere la băile amintite. Cei ce vin din Austria, trebuie să aibă un certificat medical oficial, precum că au trebuință neapărată de băi și de un însoțitor.

Cei-ce vin din Ungaria, Germania, etc., n'au lipsă de certificat oficial, însă este bine să aibă un certificat dela medicul care i-a căutat. Vizitatorii vor fi cercetați din nou în băile arătate și se va vedea de au lipsă de băi și însoțitor. Un certificat special de călătorie nu este de trebuință. Vizitatorii din Austria și Ungaria, cari se îngrijesc singuri, trebuie să aducă cu ei făină. Ceilalți nu trebuie să aducă alimente cu ei, însă este bine dacă aduc cu ei ce pot.

Fata morarului.

Sub plopii rari apele sună
Și plopii rari vâjie'n vânt,
Iar roata se'nvârte nebună —
Eu stau la covată și cânt,
Și'n ochii mei lacrimi s'adună.

Așa-i de 'ntunerec afară!
Din cer un iad până 'n pământ —
Eu cânt tot un cântec d'aseară,
Și-așa mi-e de silă să-l cânt,
Și-l tac, dar nevrând îl cânt iară!

O, stânge-te, lampă, te stânge!
Că brăul de 'ncins mi-a fost lung,
Dar brăul meu astăzi mă strânge,
La copcii cu greu îl ajung,
Așa de cu greu îl ajung,
Și 'n copcii el trupul mi-l frânge!

Dormi mamă, dormi draga mea mamă
Să nu 'ntrebi de ce nu dorm eu!
Obrazul ascuns sub naframă
E martur păcatului meu,
E martur amarului meu —
Tu n'ai băgat încă de seamă!

Sub plopii rari apele sună
Și plopi rari vâjie 'n vânt,
Scot hohote par'că să-mi spună
In răs ce nemernică sunt —
Ce rea, ce nemernică sunt,
Iar apele 'mi strigă „Nebună!”

O, macină grâul mai bine
Și 'nvârte-te, roată, mereu!
Că lumea să'nvârte cu mine,
Și vreau, și eu nu știu ce vreau —
Ba lasă, că știu eu ce vreau:
Aș vrea să fiu, roată, sub tinel

G. Coșbuc.

